

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ár: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta lakarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

Szózat.

Írta: Rákosi Jenő.

Az Európát dúló világháború borzalmasan gazdag képsorozat felett egy asszonyi alak lebeg, mintha e háború tüzein keresztülmenve emelkednék fölünk egy jobb világba.

De bánatos szeme itt csügg az elhagyott földön a maga szegény árváin, akiknek anyja és százezer más árván, akinek patronája volt életében.

Hohenberg Zsófia hercegaszszony volt a Zsófia Gyermekszanatórium védőasszonya és most árván maradt tőle a szanatórium maga is.

Mert hiszen azért, amiért e rettentő háboruban a magyar vitézek halálmegvetéssel küzdenek: az ő vére hullott el elsőnek azért a nagy és szent célért.

Azt hittük, hogy a béke munkáiba várja őt egy nagy históriai küldetés nemzetek boldogítása körül, mert lám aki a szerelem csodás és titokzatos lobogója alatt formálta a maga és fenséges férje életét, rakta meg családi fészket és készült a feladatra, hogy egy koronás főnek legyen gondenyhitő mendéke és biztató anyyala: azt váratlanul egy durvább kéz kegyetlenebb történeti küldetésbe taszította át könyörtelenül. Ő volt a Gondviseléstől kiszemelve arra, hogy holttestén át lépjen közibénk a háború réme, melynek véres feladata, hogy igazságot tegyen népek, nemzetek, országok és fejedelmek között.

És most, amikor hadaink pártatlan kitartása és vitézsége folytán ennek az igazságnak

közeledő lépteit mintha már hallanók; gondolatunk odaszáll a fejedelmi asszonyhoz, árvák anyjához, árvák patronájához, és idézzük elszállt alakját, hogy felmutassuk fogékony szívek előtt.

Mert emléket szántunk neki, hozzá méltó emléket, nem köbe, hanem szívekbe, hálás gyermek szívekbe vésve.

Testi élete meghalt világkatasztrófa zord előjátékában; lelke éljen elmúlhatatlanul a jótékony-ságban, a segítségben, a szeretetben, a hálában.

Hohenberg Zsófia nevére gyermekvédelmi alapot kívánunk létesíteni s ebben fordulunk a magyar nemzet gyermekeihez, hogy segítsenek meg bennünket.

Aki valaha boldog volt anyaságtól, aki mint gyermek volt boldog édesanyja mellett; aki mint árva valaha könnyet ejtett és érezte felebarátja simogató kezét, avagy aki meglátta vigasztalás nélkül az árvaság keserves ábrázatát: a boldog boldogságának okáért; aki boldogtalan, az azért, mert tudja mit jelent árvának, betegnek, szegénynek, boldogtalanul lenni: mindenki a saját jó szívéért és Hohenberg Zsófiának boldogsága teljében átlótt anyai szívéért jöjjön és segítsen adományával nemes és szent célunkban.

A háboruban elfolyt vér, a békében folyandó könnyözön keserveit akarjuk enyhíteni és egy mártírasszony tragikus halálának emlékébe kapcsoljuk a jó cselekedetet, melyre társul kérjük a magyar társadalom szívét, lelkét, eszét és becsületes két kezét, Isten és az árvák nevében.

A gyergyói havas alján...

A gyergyói havas alján
új sorozás járja,
Kúrjongat a bíró ur is --
sirdogál a párja...
Ne sirjon kend anyámasszony,
Ládafiát csináltasson --
Nemsokára!

Besorozták katonának,
a kis falu javát,
Béám a vén harangozót --
nó meg a bakterját!
Katona a sintér is már.
Ezek verik hej ezután --
A muszkáját!

Bevonulnak s játssza nekik
cigányok primásá,
Van közöttük bíró, jegyző
s a jognak tanára,
Azt kúrjantja a hány csak van,
Visszajövünk mindannyian --
Nemsokára!

Katona ám Mórébá is,
aki nekik játssza:
-- Nem visek in ládafiát,
csak a bégét, lássa!
Elvissük őst sent Dávidnak
S hegedilink a muskának... ahogy
Kezsünk birja!

Kérnay Saturno.

Székely hősök.

Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XXV.

Kis János tizedes 9. hvhe. 6. Esk. Tordaaranyosvm. Aranyosrákos 1883. hadifogoly (Korsun, Oroszország). —

Kis János tizedes 2 gy. e. 5. sz. Hszvm. Kovászna 1890. ms. — Kiss Áron pót. 2. gye. 19. sz. Hszvm. Kálnok 1888, meghalt 1914. okt. 2. — Kocs Ferenc 9. hvhe. 6. Esk. Udvarhvm. Székelyderzs 1891. hadifogoly (Korsun). — Kocsis Dénes 2. gye. 1. sz. Hszvm. Középpajta 1890. ms. — Komáromi Domokos 9. hvhe. 6. Esk. Tordaaranyosvm. Aranyos-szentmihályfalva 1884. hadifogoly (Korsun). — Konecz Béla 2. gye. 7. sz. Tordaaranyosvm. Gerend 1895. ms. — Körösi Géza tizedes 2 gye. 4. pót. sz. Hszvm. Köröspatak 1889. ms. — Kósa Ignác 9. hvhe. 6. Esk. Csikszentmihály 1890. hadifogoly (Korsun). — Kulcsár József 2. gye. 6. sz. Hszvm. Barót 1888. ms. — Körtő Rócz Konstantin 2. gye. 11. sz. Hszvm. Árapatak 1881. ms.

Lizár József 2. gye. 9. sz. Hszvm. Ilyefalva 1896. ms. — Luka Albert 2. gye. 7. sz. Hszvm. Gelencze 1895. ms. — Lupán István 2. gye. 9. sz. Hszvm. Bereczk 1893. ms.

Marti János 2. gye. 9. sz. Hszvm. Ozsdola 1891. ms. — Márton Gábor 2. gye. 6. sz. Hszvm. Sáfalva 1893., meghalt 1915. január 4. — Máté Imre 2. gye. 6. sz. Hszvm. Középpajta 1895., meghalt 1914. dec. 23. — Molnár Gergely 2. gye. 9. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1890. ms. — Molnár Miklós 2. gye. 15. sz. Hszvm. Lemhény 1890. ms.

Nagy Géza őrzető 2. gye. 10. sz. Hszvm. Esztelnek ms. — Nagy György szakaszvezető 9. hvhe. 6. Esk. Tordaaranyosvm. Felvincz 1886. hadifogoly (Korsun). — Nagy Huska József 2. gye. IV. menetzászlóalj 3. sz. Hszvm. Uzon 1893., meghalt 1914. dec. 24. — Nagy József 2. gye. 11. sz. Hszvm. Csomakörös ms. — Németh István 2. gye. 9. sz. Hszvm. Kézdivásárhely 1891. megs. — Németh László őrzető 2. gye. 6. sz. Hszvm. Egerpatak 1896., meghalt 1914. okt. 22. — Nusztán János 9. hvhe. 6. Esk. Tordaaranyosvm. Aranyosegerbegy 1889. hadifogoly (Korsun).

Oláriu János 2. gye. 4. menet. 3. sz. Hszvm. Magyarbodza 1893. ms. — Opra András 2. gye. 6. sz. Hszvm. Szárazpatak ms.

Pál Béla 2. gy. e. 5. sz. Hszvm. Lemhény 1894. ms. — Pap Áron 9. hvhe. 6. Esk. Udvhvm. Máréfalva 1889. hadifogoly (Korsun). — Patkó Sándor örvezető 2. gy. e. 3. pótz. Hszvm. Előpatak 1891. ms. — Péter Ignác 2. gye. 16. sz. Csvm. Mádfalva, meghalt 1914. nov. 2. — Polosan-Popa János 2. gye. 6. sz. Hszvm. Zágón 1895. ms. — Potyó István c. örvezető 2. gye. 16. sz. Hszvm. Lemhény, meghalt 1914. okt. 30.

Ruzsa Ferenc 2. gye. 14. sz. Hszvm. Egerpatak 1888., meghalt 1915. január 8.

Sándor Sándor örvezető 2. gye. 1. sz. Hszvm. Bodola 1892., meghalt 1914. dec. 20. — Santa Antal 2. gye. 4. menet. 3. sz. Hszvm. Czofalva 1892., meghalt 1914. dec. 24. — Simonffy Mózes 9. hvhe. 6. Esk. Tordaaranyosvm. Bágyon 1888. hadifogoly (Korsun). Simonfi László 9. hvhe. 6. Esk. Tordaaranyosvm. Alsószentmihály 1892. hadifogoly (Korsun).

Szabó József szakaszvezető 2. gy. e. 1. sz. Hsz. Kézdivásárhely 1889., meghalt 1915. január 6. — Szabó Lázár 2. gye. 10. sz. Hszvm. Zalán 1880. ms. — Szabó István örvezető 2. gye. 2. sz. Hsz. Barátos 1892. ms. — Szakács Sándor 2. gye. 5. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1892., meghalt 1914. dec. 22. — Szávuy István 2. gye. 16. sz. Hsz. Keresztvár 1895. ms. — Szecsekan Deme-ter 2. gye. 5. sz. Hsz. Zágón ms. — Szecselean György 2. gye. 4. sz. Hsz. Ozdola 1887. ms. — Székely István 9. hvhe. 2. Esk. Tordaaranyosvm. Torda 1891. hadifogoly (Korsun). — Szikó István 2. gye. 11. sz. Hsz. Sepsiszentgyörgy 1895. megs. — Szisz Ferenc tizedes 9. hvhe. pótesk. Torda 1889. hadifogoly (Korsun).

Tamás Gábor 2. gye. 2. sz. Hsz. Páké 1889., meghalt 1914. dec. 20. — Tohones György tart. 2. gye. pótz. Hsz. Magyarbodza 1883, meghalt 1914. dec. 25. — Tóth Gyula 9. hvhe. 6. Esk. Torda 1885. hadifogoly (Korsun). — Tuzson Ferenc 2. gye. 3. sz. Hszvm. Bereczk 1892. ms. — Tuzson Lajos 2. gye. 6. sz. Hsz. Bélafalva 1803. ms.

Vajna Ferenc 2. gye. 16. sz. Hsz. Kovászna, meghalt 1914. okt. 19. — Vén Pál tizedes, c. szakaszvezető 9. hvhe. 6. Esk. Hszvm. Kézdiabísi 1889. hadifogoly (Korsun).

(Folytatjuk.)

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Székely 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Székely furfang az angol fogságban.

Néhai Balás Simon Józsi bátyánk, a kitűnő „Répáti“, a kézdiszentkereszt előbb „Vénus“, most „Mariska“ és más hírneves borvizek főmestere mondottavolt, hogy:

— A székelyből kitelik tíz zsidó és mégis megmarad egy böcsületes emberke!...

Ez a mondás jutott eszünkbe, mikor Kis Albert süköi székely minap beállított a „Székelyország“ szerkesztőségébe azért, hogy az angol fogságát s főképp onnan történt szerencsés kiszabadulását az újságba kitegyük.

Kis Albert, a süköi székely így adta elő történetét:

— Amerikába voltam s onnan való hazautazásunk alkalmával a tengeren, a Gibraltári-szorosnál fogtak el az angolok. Hathétig voltunk a gibraltári várban, mely Spanyolország földszarkánál van. Innen hajón szállítottak Agliába s onnan vasuton vittek, míg egy más tengeri kikötőbe értünk, ahol a tenger közepén 3 hajóban 7000-en voltunk január 2-ikától április 14-ig. Itt remegtünk folytonosan. Csak az volt a szerencsénk, hogy a német tudta, hol vagyunk s azért nem jött oda elpusztítani bennünket...

Az angol kormány úgy eltartott, alig bírok menni. Reggel, este festett tevizet, délben pedig sertésnek való kegyereket kaptunk. Igaz, volt egy kevés jó kenyér s csakis ez tartotta bennünk az életet. Ebből az ételből mondok egyet: *esküszöm a jó Istenre, hogy három hónap alatt egyszer ittam vizet.* Ebből is lehet itélni, milyen volt ott ami életünk...

Csrepp Géza urnak (Budapest, VII. Dembinszky-utca 8.) köszönhetem azt, hogy az angol fogságból kiszabadultam. Felulazott érdekemben Bécsbe és ott az amerikai külügyi hivatalnál személyesen intéztette el szabadulásom dolgát. Ezért örökre hálás is leszek neki s emlékül megtartom azokat a hivatalos iratokat, melyeket 109,978 11. és 10745 11. számok alatt 1915. január 2-án és február 3-án keltezve, Wienből kapott s nekem megküldeni szíves volt.

Ugyancsak hálás köszönetet mondok Bod Károly nyug. ref. kollegiumi tanár, süköi lelkes tiszteletes uramnak is itthoni fáradozásaiért.

Ezek mellett azoiban nekem sem volt könnyű a szerepem, mert nagy akadály állott fenn. Ugyanis amikor Amerikába kimentünk, a körülmények úgy kívánták, hogy az utlevelet kevesebb évszámra irassuk. E szerint 48 éves voltam, de tényleg már az 58-at taposom.

— Elővettem a passus-könyvem s a 48 évet kitöröltem és az ötvenen felül magam szépen berendeztem, hogy a mikor kérelmem megérkezik, készületlenül ne találjon...

Igy volt az ügye egyik földimnek is, de ő reám nem hallgatott s e

miatt kellett ott maradjon az angol fogságban.

Én 1915. április 14-én szabadultam meg az anglusok körmei közül. Oh be örömet eljöttem!...

Hirom fiam védte és kettő most is védi a magyar hazát. Mind a hárman altisztek: őrmester, szakaszvezető és tizedes. Az utóbbi a 82. gy. ezredben szolgált, Kis Albert a neve, de már régen nem hallunk semmit felőle. Elveszettnek hisszük. A szakaszvezetőnek a 22. ös honvédeknel mindkét lábát a golyó átfurta, de Isten segítségével hamarosan meggyógyult és ismét a harcúterén van, ahova magam is örömmel mennék, ha a kutya anglus hónapokon át össze nem gyötört volna. Igy csak fiaimat lelkesíthetem, hogy az én szenvedéseimet is bosszulják meg a galád ellenségén!...

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. január 11-én kiadott 99 es számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXIII. közlemény.)

Tisztek: Dr Baróti Sándor tart. hadapród 15. sz. Csikvm. Gyergyócsomafalva 1886., meghalt 1914. szept. 8. — Basch Bertalan tart. zászlós 1. menet. Bácsbodrogvm. Csantavér 1885. ms. — Farkas Antal tart. hadnagy 6. sz. Budapest 1883. ms. Fuchs Frigyes főhadnagy 16. sz. Alsóausztia Wien 1883. ms. — Dr Gáspár József tart. zászlós 2. sz. Csikvm. Szárhegy 1887., meghalt 1914. nov. 22. — Dr Gremesberger József tart. zászlós 10. sz. Békésvm. Csorvás 1888. meghalt. — Heller Richard tart. hadnagy 3. sz. Csehország Saaz Liebotschan 1887. ms. Horn Ede százados 13. sz. Budapest 1878. ms. — Jakab Tibor tart. őrmester, hadapródjelölt Udvhvm. Homoródszentmárton 1885. ms. — Kahana Bernhard őrmester, hadapródjelölt 3. sz. Csikvm. Gyergyóbékás 1892 ms. — Kleiszner Gyula tart. őrmester, hadapródjelölt 2. sz. Bácsbodrogvm. Ujfutak 1894., meghalt 1914. nov. 19. — Klinkhammer Vilmos hadnagy 8 sz. Krassószörényvm. Oravicabánya 1893., meghalt 1914. nov. 8. — Kovács Gábor főhadnagy 2. sz. Hszvm. Alsócsernáton 1887. ms. — Lázár Lajos tart. őrmester, hadapródjelölt 3. sz. Bácsbodrogvm. Pacsér 1892. ms. — Nagy Károly tart. őrmester, hadapródjelölt 9. sz. Tordaaranyosvm. Torda 1889. ms. — Pável Gusztáv tart. zászlós 7. sz. Vasvm. Széchenyfalva 1886. ms. — Schlesinger Richard tart. hadnagy 13. sz. Bácsbodrogvm. Péterréve 1888., meghalt 1914. nov. 20. — Spanily Oskar százados 4. gépfegyveroszt. Morvaország Römerstadt Friedrichsdorf 1882. ms. — Szily László tart. hadapród. 5. sz. Pestpilisoltkiskunvm. Harta 1885. ms. — Szóts Lajos tart. zászlós 3. Hszvm.

Kovácsna 1891., meghalt 1914. nov. 11. — Titera Vilmos főhadnagy 14. sz. Alsófehérvvm. Vizakna 1887., meghalt 1914. nov. 24. — Vass György tart. hadapród 8. sz. Bácsbodrogvm. 1890. ms. — Venetianer Antal őrmester, hadapródjelölt 2. sz. Csikvm. Gyimesközéplak 1891. ms. ms. — Zweigenthal Ottó tart. őrmester, hadapródjelölt 6. sz. Morvaország Morvastrau 1891. megsebesült. (Nyilvántartásban nem található).

Legénység: Ábrahám Árpád pótz. 11. sz. Csikvm. Kozmás 1888. hadifogoly. — Ádám Dénes 16. sz. Udvm. Bözöd 1883. ms. — Almási György pótz. 10. sz. Csikszépvíz 1889., meghalt 1914. szept. 8. — Albert Ferenc 3. sz. Csikszenttamás 1884. ms. — Albert Lázár 13. sz. Csikszenttamás 1890. ms. — András Antal 1. sz. Csikvm. Kászonaliz 1881., meghalt 1914. szept. 11. — András Mihály tizedes 2. sz. Udvm. Lővéte 1882. ms. — András Péter 5. sz. Udvm. Lővéte 1888. ms. — András Raimund pótz. 14. sz. Csikvm. Kilyénfalva 1886. ms. — Antal Ádám pótz. 3. menet. Csvm. Gyergyóremete 1884. ms. — Antal Sándor c. örvezető 4. menet. Udvm. Dobó 1884. ms. — Antal András 6. sz. Csvm. Gyimesbükk 1886. ms. — Antal János 11. sz. Csikrákos 1890. ms. — Antal Károly tizedes 8. sz. Csikszépvíz 1889. ms. (Folytatjuk.)

Irodalom.

Egyházi és alkalmi beszédek.

Pál István székelyudvarhelyi plébános egy vaskos kötettel ajándékozta meg híveit, kik székfoglaló beszédeit annak idején oly nagy szeretettel fogadták.

Az áldozatkész apát-kanonok összes, e kötetbe foglalt beszédeit figyelemesen átolvastuk és azok mindenikében feltaláltuk Szentkatolnai Pál István apostoli lelkületét, mélyreható tudását, emberszeretetét, szóval az igazi papot.

Minden szavából kiérzik, hogy igazán hiszi, átérzi a mit mond és meggyőződésből, kétséget kizáróan állítja azt. A hitetlent hívőjévé teszi és a hívőt hitében megerősíti, a tévelygőt helyes útra tereli.

Beszédeinek fonalát úgy szövi, úgy vezeti, hogy mindenkit érdekel tárgyilag és szellemileg egyaránt. Nem fellengős, hanem nemesen egyszerű szavakban szól hozzánk, kik az ő kimeríthetetlen tudós lelkét szerencsések vagyunk élvezhetni.

Ennyit általánosságban. Részletekben pedig meg sem kísérelhetjük a vaskos kötet ismertetését, mert 1911—1915-ig nem kevesebb, mint 46 különböző alkalomra szóló tartalmas, valóban értékes beszédet kellene ismertetnünk. Ehhez azonban lapunk szűk-kerete és a mai háborús időszak, nem alkalmas.

Mindazonáltal a tartalom-jegyzék ide iktatjuk, amelyből azok is tájékozódhatnak a kötet belső értékéről, akik nem részesülhetnek abban a szerencsében, hogy azt — a kiadott példányok csekély száma miatt — élvezhessék.

Ime a tartalom: Előszó. 1911—1912. A karácsony jelentősége. Az oltári szentségről. A miséről. Husvétnapján. Fehérvásárnap (gyakorlati megbeszélések). Mária tisztelete májusban. Megnyitó a vakok műsoros estélyén. Áldozó csütörtökön, a gyermekek első áldozása. Jézus szentszívének tisztelete. A katolikus nemzetköziség. A bethlenfalvi templom 100 éves jubileuma. A szentolvasóról. A férfiak kongregációján. A katonák esküdtételek. A gimn. tan. ifjúság isk. ünnepélyén. A szabóiparosok zászlójának megáldása. Ó-év estélyén számbavétel — számadás.

1913. Epifánia. Ugron János főispán üdvözlése. Asztalbeszéd a főispáni banketten. A gazdák zászlójának megáldása. Előkészület a böjti időszakra Husvétnapján. A megváltási eszmé a történelem folyamán. A kereszténység 1600 éves jubileuma. Asztalbeszéd Dr Kenessey ref. püspök ur tiszteletére rendezett ebéd. Pünköszt napján. Az egyház Krisztus helyettese a földön. Záróbeszéd az oltár-egyesületi zászló felszentelésekor. Az iparos tanulók érdekében. Az alkoholizmus ellen. Asztalbeszéd Ugron János főispán ur ebédjén. Mária, a magyarok Nagymamája. Szent István király nagysága. Asztalbeszéd a ref. főgimn. épület felavatásakor rendezett ebéd. Szent Imre tisztelete. Karácsonynapján a békéről. Ó-év estélyén az idő értékeiről és felhasználásáról.

1914. Epifánia. A böjtről. A kerületi papság husvét gyónásakor. Husvétnapján. A kereszt diadala. Szentháromság vasárnapján, a missziókról. Urnapja. Forradalmi szellem és a tanítóság. Eucharisztikus kongresszus Lourdesban. Pap-papság. Prímiciai beszéd.

Bizonyára velünk éreznek székelyudvarhelyi összes hittestvéreink akkor, midőn Pál István apát-kanonok urnak, ami közszeretben álló tudós plebánusunknak e helyen is a leghálásabb köszönetünket nyilvánítjuk és arra kérjük, hogy mindig tartalmas, apostoli ihlettel áthatott beszédeivel, minél többször örvendeztesse meg bennünket.

A kegyelem Istene áldja és segítsen tartsa meg Őt hosszú időnkön át számunkra! (—gh.)

A szülők figyelmébe.

Felbétel a székelyudvarhelyi m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskolába.

Ez iskola, négyéves tanfolyam alatt köipari szakosztályán gyakorlatilag művelt kőfaragó iparosokat, agyagipari szakosztályán pedig ugyanígy képzett agyagiparosokat (közönséges és disztiményes, terrakotta tárgyak, cserépkályhák gyártása) nevel. A végzett növendék végbizonnyítványt kap, amely őt munka könyvváltására és 2 évi gyakorlat után az illető iparnak önálló üzésére jogosítja. Rendés tanulóinak felvételnek: a) akik legalább 2 középiskolai vagy 6 népiskolai osztályt végeztek, esetleg az iparostanonciskolát 3 éven át jó sikerrel látogatták, vagy felvé-

teli vizsgát tesznek; b) akik a 12 éves kort betöltötték és ép, egészséges, kifejtett testalkatuk van. A felvételi folyamodványhoz mellékelni kell a keresztlevelet, iskolai bizonyítványt, az atya v. gyám kötelező nyilatkozatát arról, hogy a felvett ifjú a szakiskola négy évfolyamát teljesen bevégezi, újraoltási és végül orvosi bizonyítványt.

A felvétel és a tanítás teljesen ingyenes. Műhelybiztosíték címén azonban 6 koronát fizet be a tanuló, amely összeget, hogyha kárt nem tesz, négy év múlva visszakap.

Az intézettel kapcsolatosan internátus és konviktus áll fenn, amelyben az egyhávi ellátás díja mosás nélkül ezüddíszért 33 korona. Szegénysorsu, de jó előmenetelű és szorgalmas tanulók egész v. félöltöndijban, vagyis egész, vagy féleltetésben részesülnek, hogyha szegénységeiket hitelesen igazolják. A felvételi, illetőleg ösztöndíj-iránti kérvények az intézet igazgatóságához címezve, legkésőbb f. évi augusztus hó 10 ig küldendők be. Egyebekben kimerítő tájékoztatást nyújt az iskola évi értesítője, amelyet az igazgatóság készséggel küld meg az érdeklődőknek.

Székelyudvarhely, 1915. június hóban.

Az igazgatóság.

HIREK.

— A székely becsület.

Nem csak a harctéren, hanem itthon is fényesen állják meg helyüket a székelyek s ezt legutóbb a hadvezetőség is elismerte. A székelyudvarhelyi derék csizmadia mesterek lelkiismeretes, pontos munkája adott alkalmat erre s végre is győzött a székely becsület. A hadsereg-szállítók különféle csalásai között, messze kimagaslott a derék székelyek becsületessége, mert ők szállították a hadseregnek a legjobb bakancsokat. Ezért aztán a hadvezetőség elismerése és megtisztelő kitüntetése jelölül, az eredetileg kialakított áron felül ötezer korona felírt utalt ki a székelyudvarhelyi csizmadia iparosoknak. Ez az első eset, hogy a beszállított áruk jóságáért a hadvezetőség még felülfizetést is utalványozott a szállítóknak. Erre tehát minden székely büszke lehet, mert iparosaink ismételtén beigazolták, hogy tisztességes uton-módon is lehet hadseg- és más szállítást lebonyolítani; ami — sajnos — úgy látszik nemcsak kötelesség, hanem érdem is. Mi és velünk

együtt a derék székely iparosok ezt egyszerű kötelességnek tekintettük mindenkor, még akkor is, mikor b. e. Solymossy Endre orsz. képviselő küzdött, harcolt a becsületes munkával elkészített bakancsok átvételénél és panaszkodott, hogy alig lehet meggyőzni az átvevőket a szolid, pontos munkáról. Hjah, de akkor még minden hadsereg-szállító becsületes ember volt, mert a panamázó gazokat igen nehéz ám leleplezni! Gyakran épen a jó érzésű leleplező kerül bajba és a tolvajok a markukba nevetve, tovább állanak. Amíg tő van, addig béka is lesz... Le kell csapolni a panamatenyésztő tavakat és az undort keltő panamás békák is önként elenyésznek, megsemmisülnek s akkor minden téren fényes dicsőséggel győzni fog az igazság, a szeplőtelen becsület. Azonban addig is, székely testvéri szeretettel köszöntjük székelyudvarhelyi csizmadiamester iparos polgártársainkat, kik a becsületrend mezején megmaradtak és országos példát adva, újabb dicsőséget szereztek a székely becsületnek. Vajha itthon és másutt is, nemes példájuk új korszakot teremtené!

— **Felhívás és kérelem.** Mai számmal befejeztük az 1915. első felévet. Arra kérjük a „Székelyország” m. t. előfizetőit, hogy a következő félévre is ujtsák meg előfizetésüket s tekintettel a hazafias ügyre, melynek szolgálatában állunk, a „Székelyország”-ot ismerőseik, jóbarátaik között ajánlják, terjeszték és minél több pártolót, támogatót csoportosítsanak e körben. A nehéz és válságos idők, melyek rendkívül nagy terheket rónak mindenre egyaránt, reánk is ólomsúlylyal nehezdednek. De ha összes előfizetőink legalább egy-egy új támogatót részünkre megnyerni képeskednek, azzal nemcsak hathatós segítséget nyújtanak, hanem bennünket halálra is köteleznek. Tisztelettel kérjük tehát az előfizetések beküldését és a „Székelyország” ügybuzgó terjesztését.

— **Az őrmesterek műsoros estélye,** melyet július 3-án (szombaton) Rothenáry Albert ezredes és Ugron János főispán ő méltóságaiak védnöksége alatt Barkóczy Albert vendéglős Koronkay-féle kerthelyiségében a világháboruban elesett hősök árvainak segítő-alapja javára rendeznek, valóságos szenzáció erejével fog hatni Székelyudvarhelyt és vidékén. Már most nagy érdeklődés mutatkozik e remek műsor estély iránt, amelyet a székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. ezred ki-

tűnő zenekara nyit meg s arra érdekesnél érdekesebb műsor-számok következnek. Hisszük, hogy ama szeretetteljes jó viszonyból fogva, amely a polgárság és katonaság között hova-tovább mind szilárdabb, e jótékonycélu estélyen úgy a város, mint a vidék intelligens közönsége teljes számban résztvesz. Az estélyen Mátrai B. Böske színinövendék, Tompos, Ruttkai, Láng, Plam és Hollok színművészek szerepelnek igen változatos és fényes műsorszámokkal. A belépési díj a jó célra, tetszés szerinti és az estély kezdete este nyolc és fél órakor lesz. A cigányzene felváltva katonazenével — világos virradatig tart. A székelyudvarhelyi cs. és kir. 82. gy. ezred őrmesteri kara e helyen is kéri a n. é. közönség minél tömegesebb megjelenését. Aki ott lesz, szorakozik, mulat. Aki elmarad, sokszorosan megbánja...

— **Elismerés a sajtónak.** A hadi jótékonyági akciót lelkes készséggel szolgáló vidéki sajtónak a Hadsegélyző Hivatal nevében Kirchner Herman altábornagy, a hivatal vezetője, meleg hangon mondott köszönetet Szávay Gyula, a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége érdemes elnökének.

— **Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap.** A gyermekszanatoriumi mozgalom élén mint fővédnök a mártírhaltalt halt Hohenberg Zsófia hercegasszony állott. Gróf Zichy János javaslatára a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület „Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap”-pot kíván létesíteni, feladatul tűzvé ki ezen alappal a háboru általsújtott szerencsétlen beteg árvák megmentését.

Isten és az árvák nevében fordul most ezen cél érdekében Rákosi Jenő lapunk első helyén leközlött gyönyörű „Szózat”-ával a társadalom nagylelkiségéhez.

A Hohenberg Zsófia Gyermekvédelmi Alap javára szánt adományokat lapunk is elfogadja és gyűjtő-íveket a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesület központi irodájára (Budapest, VIII., Stáhly-utca 15. 1. em.) küld.

— **Dr Fejér Antal** csikszeredai ügyvéd, a Csiki Lapok főszerkesztője, volt orsz. képviselő meghalt Segesvároán, honnan hazaszállították Csikszeredába és ott helyezték örök nyugalomra általános, nagy részvét mellett.

— **Barátok a harctéren.** A dicső 48-as ceglédi kép elevenedik meg előttünk, mikor olvassuk Tréfán Leonárd szent Ferenc rendi rendfőnök nyilatkozatát, melyet egyik újságírónak tett. Az erdélyi provinciában összesen 120 barát van — mondotta a rendfőnök — és ezekből 34 teljesít katonai szolgálatot. Közük 9 felszentelt pap van, akik mint tábori lelkészek künn vannak a harctéren, 25-ön pedig fegyveresen harcolnak Galicia lövészárkaiban. A fegyverrel harcoló barátok közül

eddig 6-ot tüntettek ki, míg a tábori lelkészek közül kettőt ért ki-tüntetés. A két pap között van Tar-csafalvy Anklét, a vajdahunyadi franciskánus teológia híres tanára is, aki azért kapta a kitüntetést, mert az orosz fogságból hősi módon meg-szökött. Anklét páter mindig a lö-vészárookban tartózkodott és roha-moknál ő volt mindig elől s hangos szóval lelkesítette az előre rohanó le-gényeket...

— **Bedőházy János**, a ma-rosvásárhelyi ref. kollegiumnak volt igazgatója és három cikluson ke-resztül függetlenségi orsz. képviselő, meghalt Marosvásárhelyt.

— **A cséplés eredményét** he-tenként vasárnap vagy a cséplés be-fejezését követő napon a magyar szent korona országainak egész te-rületén a csépléshelyének községi előjárásánál, városokban a polgár-mesternél be kell jelenteni — buza, rozs, kétszeres, árpa vagy zabra vo-nalkozólag. E rendelet ellen vétőket két hónapi elzárással és 600 K pénzbüntetéssel büntetik.

— **Kövessházi Kövess Her-mann** az erdélyi XII. hadtest parancs-noka újabb kitüntetést nyert, mely al-kalomból a bécsi N. Fr. Pr. ezeket írja: II. Vilmos császár Kövessházi Kövess Hermann gyalogsági tábornok és v. b. t. t.-nak az I. oszt. vaskeresztet adományozta. 1914. augusztus 10. óta állandóan a harctéren van az erdélyi hadtest élén, mindkét lem-bergi csatában részt vett. November 18. óta Orosz-Lengyelországban a Pilica folyónál van, a hol Woyrsch né-mát vezérezredes hadsergével együtt működik. Január 1-én a II. oszt. vaskeresztet kapta. Február óta az erdélyi hadtest parancsnoksága mel-lett hadsereg csoport parancsnok. Az utolsó orosz-lengyelországi offen-zívában az erdélyi hadtest törte át az orosz frontot s ezért a dicső haditettért tüntette ki a német csá-szár Kövess tábornokot az I. osztá-lyu vaskeresztel.

— **A tábori postahívatatok**, valamint az osztrák és magyar ka-tonai igazgatás alatt álló lengyel-orosz (okkupált) területeken mű-ködő hadtáppostahívatatok folyó évi június hó 1-től kezdve a postataka-rékpénztári közvetítő szolgálatot is ellátják. E szolgálat keretében is a szokásos (szürke) befizetési lapokkal történnek a befizetések. Amennyiben az említett tábori és hadtáppostahi-vatatoknál csekk számlatulajdonos vagy meghatalmazott által kibocsá-tott csekk került feladásra, a szoká-sos rózsaszín csekkborítékot kell használni. E boríték a csekken ki-vül semmi egyéb nem tartalmaz-hat. Ha a csekken kívül egyéb is volna a borítékban, a csekk nem érvényesíthető. M. kir. postatakarék-pénztár.

— **Bizony Isten magától hull...** Talán még soha sem volt a székely összetartás, testvéries együttérzés oly nagy, mint most. De ettől elle-

kintve is a székely baka jó- és rossz-ban mindig összetart. Erre vall a következő mulatságos történet is. Parancsba jött, hogy a barákák kör-nyékén levő gyümölcsöt bántani nem szabad. Olvassa ezt az egyik szá-zad parancsnok főhadnagy is; mi-közben tréfásan megjegyzi, miké-paz ő százada környékén szintén van vagy három gyümölcsfa és fogadni merne, hogy mire megéri, egyetlen egy sem marad rajtok. A parancs-olvasást váró 82-ös székely baka bátorságot véve, komoly képpel köz-beszól:

— Bizony Isten magától hull, fő-hadnagy urnak jelentem aláson!...

Az egészen más századtól való baka még azután is megmaradt ál-lítása mellett. Pedig ő maga tudta legjobban, hogy mennyire nincs igaza, de azért a bajtársait köröm-szakadtáig pártolta. Ilyen a székely baka... Csak tudni kell velük banni. A ki helyesen ismeri, megszereti. Akit pedig a székely szeret meg, azért az életét is kész bármely percben feláldozni...

— **Külügy-Hadügy** az egyetlen magyar katonai hetilap, mely álla-ndóan közöl aktuális katonai cikke-ket, tájékoztató rajzokat és térké-peket, új rendelkezéseket stb. Taná-csot ad katonai ügyekben, hirt sze-rez a hadbavonulatról. Szerkesztő-sége és kiadóhivatala Budapest, VIII. Népszínház-u. 16. sz. a. van s a „Székelyország” olvasóinak mutat-vány számot készséggel küld. Aki megismeri, azonnal megszereti e ki-tűnő lapot.

— **A Székely Szövetség** a gy-tevékenységű, dala és derék főtitká-rának öt fia katoná. Három a harc-téren küzd, egy orosz fogoly, a leg-fiatalabbat pedig most sorozták be az édes apjával egyidejűleg Maros-vásárhelyt.

— **Magyar Könyvvelési Folyó-irat**. Havi szaklap a számviteli is-meretek fejlesztésére. Gyakorlati Könyvelő melléklettel félévre 4 ko-rona. Kérjen mutatványszámot a ki-adóhivataltól, mely Budapest VIII. Vasútcsa 9. sz. a. van; a „Székely-ország” olvasói ingyen kapják.

— **A „Halálbrigád”**. V. Vilmos jónevű színész — mint a „Magyar-ország” írja — a következő levelet írta Gyergyószentmiklóson lakó hoz-zátartozóinak:

A történelemben külön lap írja meg a 82-ik és 62-ik ezredek viselt dolgait. Ahová felvonult ez a két ezred, mindenütt a legfélelmesebb sturmhalverit kiállásaiból a muszkát. A németek valószággal ünneplik a székely fiukat, mert alkalmuk volt munkájukban gyönyörködni. A szé-kely brigád — „Halálbrigád”-nak hívják a szomszédárookban küzdő német katonák. — A napokban megingott egy állás, ennél fogva ujra ezt a Brigádét vitték kisegíteni. A harc irtózatossá volt a számban na-gyobb ellenséggel szemben. A mieink nem távoztak, piánc, mikor hallot-ták szeretett vérük Szende brigádé-

ros biztató szavát: „Előre magya-rok! Örüljétek, hogy magyarok vagytok! Legyetek büszkék fajtókkal stb. A székely fiúk rohantak is előre, s villámgyorsasággal foglaltak állást után. A német hadvezetőség és ő felsége dicsérettel emlékezett meg a magyar vitézségről és bátor-ságról, mely a trón erőssége volt a multban, s amint látszik a jelenben is. — A napokban ünnepélyesen pa-rancsban kaptuk ezeket a felsőbb elismeréseket, amit majd a história is külön lapon fog megörökíteni. Is-ten adjon erőt fegyvereinknek, a hű és bátor magyaroknak!

— **Yes—Oui—Si** címmel Dr *Mi-les* Lajos szerkesztésében és *Sár-mán* Arnold laptulajdonos kiadásá-ban Budapest, III. Lajos-u. 92. sz. a. kitűnő folyóirat jelenik meg az angol, francia és német nyelvek gyakorlati elsajátítására. A „Székely-ország” olvasói ingyen mutatvány-számot kapnak, ha azt egy levele-ző-lapon a folyóirat kiadójától ké-rik.

— **Jabul a prófunt**. A honvé-delemügyi miniszter legutóbbi ren-delete szerint a 400 grammos ke-nyéradagnak összetétele ugy módo-sul, hogy az 240 gr. nemeslisztből és 160 gr. tengeri lisztből fog állani.

— **Pályázat**. Torda város üze-meinél üzemvezető gépészmérnöki állásra 1915. július 1-én déli 12 óráig a polgármesterhez. A városi víz- és villamosmű vág hid, banya-fürdő s a szabályrendeletekben kö-rülírt üzemek vezetés, leendői-nek ellátása, a víz és villamos-művek vezetése s a könyvelésben való jártasság a feltétel.

— **A sebesültek fegyvereikért jutalmat kapnak**, ha azt a tábor vagy tartalék kórház a rajvonál-ból visszaviszik. Szuronyral 10 K, szurony nélkül 8 K a jutalom, me-lyet — mint a Külügy-Hadügy írja — az a tábori vagy tartalékkórház fizet ki, ahová a sebesült a fegyve-ré visszahozta.

Kolera és tifusz ellen

kipróbált és szám-talan esetben fel-tétlenül bevált gyógyítási mód-szert tartalmaz a néh. Derzsi József pap-tanár

ÉLET KÖNYVE, mely 3 koronáért kapható a „Székelyország” kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

— **A Zempléni-pár gyász-a**. Mélységes részvételt vettük a követ-kező gyászjelentést; „Özv. Imrey Andrásné született Maurer Krisztina asszony Tállyán, Zemplén megyében 78 éves korában 1915. június 15-én reggel meghalt. T. metése ugyanott lesz ágostai hitvallásu egyházi szer-tartással. Szívből gyászolják: Zem-pléni Imrey Árpád fia, Z. Révész Anikó menyé Budapesten.”

— **A szökött katonák** nyilvános megbélyegzése ügyében, Dr *Betegh* Miklós erdélyrészi m. kir. kor-mánybiztos felhívta a vármegyék alispánjait, hogy mindazon nyomozó-leveleket, melyek szökött katonák kézrekerítése miatt hozzájuk érke-znek, abban a községben, hol az illető szökött katona lakott, közzététessek s ezzel az árulók ott is megbélye-geztessenek. A katonaszökevény hozzátartozóinak pedig államségélyre vagy bármilyen más segélyezésre, ígé-nyük többé nincs s azt haladéktala-nul be kell szüntetni.

— **Háborus előadások**. A há-boru humanitásának jótékonyasági mozgalmi között kétségtelenül az a legnagyobb arányu, melynek a rok-kant katonák felsegélyezése a nemes célja. A rokkant katonák jövődő sorsáról gondoskodni kívánó akció szervezete Magyarországon is orszá-gos és Budapestről központilag irá-nyítatik. Az országos akciónak min-den városában s Kolozsvárt is, má-sok a gyűjtés módja, formái. Ko-lozsvárt az akció élén gróf Bethlen Ödön kormánybiztos áll, kinek lel-kes és fáradhatatlan agilitása máris tekintélyes összeget teremtett közön-ségünk áldozatkészségéből a humá-nus célra. A rokkant katonák felsegé-nését célzó akció kolozsvári módjai és eszközei közül határozottan legerde-kesebb az a vállalkozás, mely az iro-dalom jegyében közeledik a közön-ség szívéhez. A lepregett hadi-sai s a folyamán, a kolozsvári egyetem au-lájában nagyértékű szabadelőadások hangzottak el. Tizenkét egyetemi ta-nárunk, országos nevű tudósaink, mondták el ezen előadások folya-mán, mélyen szántó gondolataikat. A tudás minden formájában, a tudó-mány jóformán minden ágából vilá-gitották meg a háboru nagy tényét és ezzel olyan kincset teremtettek, melynek értékéből sok célra lehetett támogatni anyagaikat juttatni. E szel-lemi kincstárból tehát a rokkant ka-tonák részére is kívánnak javakat szerezni. Egyetemi tanáraink elő-adásait összegyűjtötték és a közeli napokban, kiállításában is pompás könyvalakban az országos könyv-piacra viszik. Háborus előadások lesz a címe a kolozsvári könyvnek, melynek minden példánya egyfelől a vásárló közönségnek magas műél-vezetet fog szerezni s másfelől pe-dig a rokkant katonáknak teremt fil-lérekéből szenvedéseket enyhítő meg-érdemelt összegeket. A gondosan és izlésesen előállított munka ára di-szes keménykötésben 4 korona. A könyv tartalmazza: Dr Boér Elek, Dr Lechner Károly, Dr Réz Mihály, Dr Márki Sándor, Dr Kosutány Ignác, Dr Kiss Mór, Dr Navratil Ákos, Dr Apáthy István, Dr Kenéz Béla és Dr Hornyánszky Gyula egyetemi ta-nárok háborus beszédeit.

Nyomtatta és kiadja BETEGH PÁL könyvnyomtató Int. Székelyudvarhelyt